

- Πληροφορητής: **Νίκος Χαραλάμπους**
- Ερευνήτρια: **Ιλιάννα Κουλαφέτη**

Θέλω να ξεκινήσετε με τα βιογραφικά σας στοιχεία, να μου πείτε πλήρες ονοματεπώνυμο, πότε γεννηθήκατε, πού γεννηθήκατε, με τι ασχολείστε μέχρι έτσι λίγα λόγια για τη ζωή σας.

Μάλιστα. Ονομάζομαι Νίκος Χαραλάμπους, γεννήθηκα 5/11 το 1952, στον Άγιο Δομέτιο. Είμαι παντρεμένος με δύο κόρες και έχω και τρία εγγονάκια.

Πείτε μου λίγα λόγια για το επάγγελμά σας.

Το επάγγελμά μας είναι ένα καλό επάγγελμα, είσαι στη ζέστη, δεν έχεις να φοβηθείς ζέστη ή κρύο, είσαι μέσα σε ένα χώρο ωραίο, μιλάς με τον κόσμο, έχεις γνώσεις για όλα τα θέματα, κουτσομπολεύεις και λίγο...ναι!

Δεν μου όμως τι κάμνετε, τι δουλειά κάμνετε.

Είμαι κουρέας! Στο Figaro στη Λευκωσία, στην οδό Ρηγαίνης.

Μάλιστα, ωραία. Θέλω να πάμε λίγο στα γεγονότα του '74, εσείς πότε πήγατε στρατό;

Στρατό επήα το 1970, τον Ιανουάριο, 1970. Έκαμα εκπαίδευση εις την Αθαλάσσια, στο Πυροβολικό. Μετά με πήραν στον Άγιο Παντελεήμονα, στη Μύρτου. Εκεί, έγινα διαβιβαστής. Εκεί ήταν ο πολύς ο καιρός που έζησα 21 μήνες μέσα στο Μοναστήρι του Αγίου Παντελεήμονα, στο Πυροβολικό.

Οκ, εγώ επειδή δεν έχω κάνει στρατό, μπορείτε να με βοηθήσετε λίγο; Όταν είστε σε Πυροβολικό είστε σε κάποιο Τάγμα;

Το Πυροβολικό την τότε εποχή ήταν τα κανόνια. Ήταν τρεις Πυροβολαρχίες, οι οποίες είχαν από 6 κανόνια, τα οποία ήμασταν, αποτελούνταν από ανθρώπους σκοπευτές, πυροβολητές, διάφορα αυτά. Εσύρναμεν βλήματα στον εχθρό.

Μάλιστα, και φύγατε από το Πυροβολικό και πήγατε είπατε διαβιβαστής;

Όχι, έγινα διαβιβαστής στο Πυροβολικό.

Μάλιστα, τι κάνει ένας διαβιβαστής;

Ένας διαβιβαστής παραδείγματος χάριν, πάει μπροστά, εκεί που είναι ο εχθρός, βλέπει τον εχθρό και μαζί με έναν που ξέρει να βγάζει στοιχεία στέλλει τα στο Πυροβολικό πίσω, τα οποία μπαίνουν πάνω στα Πυροβόλα και χτυπούν τον εχθρό.

Μάλιστα, και τελειώσατε,, απολυθήκατε από τον στρατό ως διαβιβαστής.

Ναι.

Όταν ήσασταν στον στρατό, ντάξει, τώρα υπάρχουν διάφορες απόψεις για τον στρατό, κάποιοι νέοι δεν θέλουν να πηγαίνουν, κάποιοι πάνε, τότε πώς ήταν τα πράγματα και πόσο καιρό κάνατε στρατό τότε;

24 μήνες. Την τότε εποχή όταν είχα πάει στρατό εγώ, ήταν η εποχή της Χούντας. Εκείνη την εποχή δεν σου επέτρεπεν να μιλάς όταν είσαι αριστερός, ήσουν κατατρεγμένος. Εγώ επειδή ήμουν αριστερός, ήμουν, μπορώ να σου πω κατατρεγμένος. Αφού να φανταστείς ότι ο υπεύθυνος της πυροβολαρχίας μου έβαλεν με υποψήφιο για να μου δώσουν έναν νισσιάνι. Το νισσιάνι αυτό ήταν για τιμή, ότι είσαι καλός στρατιώτης, καλός άνθρωπος. Όταν επήεν μέσα η αίτηση αυτή για να μου δώσουν έναν νισσιάνι, ο μουχτάρης του Αγίου Δομετίου είπεν «όχι, είναι αριστερός αυτός». Και δεν μου δώσανε.

Εκτός από αυτό το περιστατικό που μου περιγράψατε, αφού όταν πήγατε ήταν επί καιρώ Χούντας, τι κατάσταση επικρατούσε στον στρατό, δηλαδή σας βάζαν να πείτε κάποια συνθήματα, είχατε στους τοίχους κάποια εικόνα, τι κατάσταση επικρατούσε;

Ε, την εποχήν εκείνη επικρατούσαν όλα τα συνθήματα της Χούντας. Δηλαδή, επερπατούσαμεν εχτυπούσαμεν το πόδι μας και φωνάζαμε «ΠΑ-ΤΑ-ΚΟΣ, 1^η Απριλίου, 67!», «Κύπρος! Ένωσις!». Έτσι, επικρατούσαν αυτά τα συνθήματα.

Εσείς πώς νιώθατε που σας βάζαν να πείτε αυτά τα συνθήματα;

Εγώ δεν έθελα να τα λέω, αλλά τι να κάνω; Έμπλεξα, έπρεπε να τα πω.

Διαφορετικά τι σας κάνανε, τι καψώνια είχε; Ή τι τιμωρίες;

Είχεν τιμωρία να σε βάλει... σαν εγώ εκεί στο μοναστήρι, έβαλεν μας τζιαι εδιούσαμεν γυρώ γυρώ του μοναστηριού τρέχοντας με τα όπλα πάνω. Αν ήταν πιο βαριά η τούτη, εβάλλαν μας πάνω στο Πειθαρχίο. Πειθαρχείο ήταν ένα κλειστό δωμάτιο, το οποίο ήταν τσιμέντο χαμέ τζιαι εσύρναν σου τζιαι καμιά σίκλα νερό μέσα. Δεν εθέλαν να πουν ότι είσαι με την Ομόνοια ή με το ΑΚΕΛ. Καθαρόν τούτο. Ε...

Εσείς, κύριε Νίκο, είπατε είσαστε αριστερός, προέρχεστε από οικογένεια αριστερών ή είναι δική σας επιλογή;

Ο πατέρας μου ήταν αριστερός, αλλά δεν ήταν αυτός που ασχολείτουν. Εγώ όμως ασχολήθηκα μετά, έγινα και μέλος του ΑΚΕΛ και όλα.

Είχατε κάποια ενεργό δράση ως μέλος της ΑΚΕΛ ή απλά υποστηρίζατε ενεργά;

Είμαι κομματικός.

Πότε απολυθήκατε;

Απολύθηκα τον Φεβρουάριο του 1972.

Πέρασε ποτέ από το μυαλό σας, τότε που ήσασταν στον στρατό ότι ό,τι μαθαίνετε στον στρατό μια μέρα θα πρέπει να το χρησιμοποιήσετε. Το όπλο ας πούμε;

Ε για αυτό πάεις στρατιώτης, για να μας εκπαιδεύσουν εν καιρώ ειρήνης και εν καιρώ πολέμου να πολεμήσεις.

Ναι, σίγουρα, αλλά εν καιρώ ειρήνης μπορεί μεταξύ μας να λέμε «άτε ρε που εν να γινεί πόλεμος, σιγά». Είχατε δει κάτι τριγύρω σας, βλέπατε ότι η κατάσταση ήταν έκρυθμη; Είχε περάσει από το μυαλό σας κάτι;

Το 1971, όταν ήμουν στον στρατό, είχαν πληροφορίες για εισβολή στην Κύπρο και ετοιμάσαμε τα πυροβόλα για να φύουμε. Ήταν η εποχή η οποία ο Γρίβας ετοίμασεν την ΕΟΚΑ Β' τζιαι εχτυπούσαν αστυνομικούς σταθμούς, αριστερούς, έτσι σκέδιο. Το εφεδρικό.

Πότε παντρευτήκατε;

Το '82.

Α, πολύ μετά. Πάμε τότε στο Πραξικόπημα, πού σας βρήκε το Πραξικόπημα εσάς; Πού ήσασταν;

Το πραξικόπημα με βρήκε εδώ στο μαγαζί, στο κουρείο Figaro. Ακούσαμε η ώρα 8 τις σειρήνες και ξεκινήσαμε και φύγαμε, κλείσαμε το μαγαζί με τον μάστορ μου τον Καποδίστρια και ξεκινήσαμε για σπίτι μας. Επήαμεν σπίτι μας ακούαμεν μονομιάς το ράδιο, να ακούσουμε τι γίνεται, πυροβολισμοί, πόμπες, αυτά. Και επήαμεν σπίτι μας. Και επεριμέναμεν να δούμε τι θα γίνει.

Στη διαδρομή προς το σπίτι είδατε κάτι στο σπίτι, είδατε κινητικότητα, οι υπόλοιποι εδώ της γειτονιάς φεύγαν κι αυτοί; Τι επικρατούσαν;

Όλοι εφεύγαν, διότι ακούσαμε το ράδιο που εγίνηκεν πραξικόπημα και έλεγεν ότι τα τανκς κυκλοφορούν, αρκέψαν και έρχονταν προς τη Λευκωσία, να πάνε στο Προεδρικό, να πάνε στο ΡΙΚ, αυτά και εμείς να τρέξουμε να πάμε σπίτι μας.

Μπορείτε να μου περιγράψετε τα συναισθήματά μας εκείνη την ώρα που το ακούσατε;

Εκείνη την ώρα που άκουσα το Πραξικόπημα και όταν επήα σπίτι μου, υπήρχεν ένας γείτονάς μου ο οποίος ήταν δεξιός, ακροδεξιός. Ο οποίος του λέω «ρε, ίντα που κάμνετε ρε, εν να ρτουν οι Τούρκοι να μας πιάουν». Κι αυτός μου λέει «άτε ρε, έτο έκαμεν το η Αμερική και εν να ππέσει φαΐ δαμέσα, ψουμί, τίποτα εν έσσει». «Άκου να σου πω ρε Αντρέα, είπα του, εγώ εν να ετοιμαστώ, γιατί υπολογίζω την Τουρκία, όπου τζιαι να 'σαι να ρτει», λαλώ του. «οί εν θα ρτει!». Τζι ετοιμάστηκα εγώ. Ήβρα το χαρτί μου, ετοιμάσα τα ρούχα μου τα πάντα. Τζιαι περίμενα. Περίμενα πόλεμο με την Τουρκία, ναι.

Α, ετοιμαστήκατε, όντως.

Μάλιστα. Διότι ήμουν σίγουρος ότι με το Πραξικόπημα που έκαμεν η ΕΟΚΑ Β' με τη Χούντα, ήταν για να σκοτώσουν τζιαι τους Τ/Κ τζιαι τους αριστερούς τζιαι να κάμουν Ένωση με την Ελλάδα. Αυτός ήταν ο σκοπός τους.

Και όταν ετοιμαστήκατε το είπατε σε κάποιον γνωστό σας, να του πείτε, ρε ετοιμάστου τζι εσύ.

Όι, τσείντες ημέρες ο καθένας ό,τι έθελεν έκαμνεν. Ήταν προαιρετικό.

Και για περιγράψτε μου λίγο, ετοιμαστήκατε, καταρχάς, συγγνώμη για την ερώτηση, ζούσατε μόνος με γονείς;

Ήμουν με τους γονείς μου ναι, ελεύθερος, με τους γονείς μου.

Εκείνοι πώς αντέδρασαν που σας είδαν να ετοιμάζεστε;

Εκείνοι αρκέψαν τα κλάματα, που εν να πάεις γιε μου, τι εν να κάμεις; Δεν μπορώ μανά να μεν πάω λαλώ της, δεν μπορώ, πρέπει να πάω. Ε...

Μάλιστα, και από τις 15 μέχρι τις 20 του μηνός που έγινε η Εισβολή, έγινε κάποιο άλλο περιστατικό που θυμάστε να μου πείτε;

Στον Άγιο Δομέτιο, υπήρξαν οι άνθρωποι της ΕΟΚΑ Β', οι οποίοι κυκλοφορούσαν με land rover με πράσινα μπερέ τζιαι εξέραν ποιοι ήταν αριστεροί, αν κάποιος εσυλλαμβάναν, κάποιους απειλούσαν. Τζι ο ένας που ήταν που τσείνους ήταν τζιαι συμμαθητής μου.

Από εκείνους που ήταν στην ΕΟΚΑ Β';

Από εκείνους που ήταν πας στο land rover με τα μπερέ της ΕΟΚΑ Β'.

Τον είδατε; Είχατε βγει στον δρόμο;

Ναι, ναι καλό.

Ξέρετε κάποιον που να τον επιάσαν, να του εκάμαν κάτι;

Ε, εγώ νομίζω εν επρόλαβαν να κάμουν ό,τι έπρεπε να κάμουν, γιατί ήσαν οι Τούρκοι. Αν μεν έρχονταν οι Τούρκοι ήταν να κάμουν πολλά κακά, γιατί εκάμασιν πολλά κακά κατά την περίοδο του Πραξικοπήματος τζι ακόμα εκάμαν τζιαι μετά τον πόλεμο.

Ετοιμάζεστε και τα λοιπά, πάμε 20 του Ιούλη, χαράματα, πού σας βρίσκει η Εισβολή;

Στο κρεβάτι! Διότι, επερίμενα εγώ. Επαίξαν οι σειρήνες η ώρα 6 το πρωί τζιαι εκαλούσεν η Κυβέρνησις όλους να παν να πάρουν στα Τάγματά τους να πιάσουν όπλα τζι εγώ αναγκαστικά μαζί με τους φίλους μου, έτρεξα να πάω, παρόλο που ήμουν του Πυροβολικού που έπρεπε να πάω η μοίρα μου ήταν στην Κερύνεια στον Βόσπορο. Εκεί είχαμε πυροβολεία, τα οποία βάλλαμε κανόνια μέσα και εχτυπούσαμε τη θάλασσα. Τα πλοία. Εφύγανε όλα. Εν είσεν τίποτα τζιαμέ.

Στον Βόσπορο είπατε;

Στην Κερύνεια ναι.

Τι είναι περιοχή αυτό;

Ναι, περιοχή πας στη θάλασσα. Εκεί ήταν η μοίρα μας, η οποία είχε πυροβόλα τα οποία είχαν το σπίτι τους τα πυροβόλα, έμπαινε μέσα το πυροβόλο και φαίνεται μόνο η κάννη, έτσι. Και χτυπούσαν τα πλοία. Τα φύγανε.

Τώρα, συγχωρέσετε με, είπατε μοίρα.

Μοίρα είναι αποτελείουν από τρεις πυροβολαρχίες, από 6 πυροβόλα, έτσι εν η μοίρα. Μοίρα Πυροβολικού. Ήταν η 182. 182 Μοίρα Πεδινού Πυροβολικού.

Πείτε μου λίγο σας βρίσκει στο κρεβάτι η εισβολή και παίρνετε τα πράγματά σας και πάτε ολόισια Κερύνεια;

Όχι, δεν μπορούσα να πάω στην Κερύνεια, δεν επρολάβαινα, τότε δεν είχαμε ούτε αυτοκίνητα, ούτε τηλέφωνα, πώς θα πήγαινα; Αναγκάστηκα και ήρθα εδώ στη Λευκωσία και επήα στο Πεζικό. Και από το πεζικό, γράφτηκα στο 9^ο πίσω από το Προεδρικό, με βάλαν στο αυτοκίνητο μαζί με τους φίλους μου τους άλλους και επήαμε στον Τράχωνα.

Ωραία, ένα λεπτό να τα πάρουμε σιγά σιγά. Καταρχάς τι κατάσταση επικρατούσε, ήρθατε εδώ να σας γράψουν, φαντάζομαι είχε νέους...;

ΠΑΝΙΚΟΣ. Ήταν πανικός! Κανένας εν έξερεν τι να κάμει, αλλά οι περισσότεροι, οι πλούσιοι και οι άρχοντες φυγαδεύσαν τα παιδιά τους. Μόλις εγίνηκεν το Πραξικόπημα, οι παραπάνω εφύγανε, για αυτό και στον πόλεμο, αν κοιτάξεις, αν διαβάσεις, δεν είχε κανέναν επώνυμο ή σκοτωμένο ή φυλακισμένο.

Από τους πλούσιους εννοείτε;

Ναι, κανένας. Όλοι εφυγαδεύσαν τα παιδιά τους. Ή τα προσέχαν στο σπίτι τους. Αυτή ήταν η κατάσταση. Δεν είχε επώνυμο, ο οποίος αιχμαλωτίστηκε ή επέθανεν.

Μου είπατε σας πήγαν στον Τράχωνα και από εκεί πήγατε στον Βόσπορο;

Δεν... ο Βόσπορος, δεν επήα στον Βόσπορο, έμεινα εκεί στις μάχες του Τράχωνα Νεάπολις.

Από την ίδια μέρα;

Όχι, Σάββατο πρωί επήα εκεί και ξημερώματα της Κυριακής ήρθαν όπλα από το '40, μας δώκαν έναν όπλο και καμιά δεκαριά σφαίρες. Μας βάλανε στο λεωφορείο και μας πήρανε εκεί. Ήταν το ...ο λόχος του Λόττα, του Λόττα του λοχαγού.

Και φτάνετε εκεί, μάλιστα, και περιγράψτε μου λίγο τις ημέρες της εισβολής, περιγράψτε μου λίγο αυτό που ζήσατε.

Κοίταξε τα αεροπλάνα επαινούσασιν μετά στην εισβολή, χτυπούσαν περιοχές, τους δικούς μας δεν τους αφήναν πολλές φορές να χτυπήσουν ούτε αεροπλάνα ούτε τίποτε γιατί μίσση μου εν δικά μας, όπως και οι εισβολείς στην Κερύνεια που εγίνηκεν, οι Τούρκοι ήταν πάνω στο Πέντε Μίλι που την Παρασκευή το βράδυ τζι οι δικοί μας εκοιμούνταν τζι όσοι επήαν τζια χαμέ, εν τους αφήσαν να

χτυπήσουν γιατί ήταν υποτίθεται άσκηση. Έτσι εκάμασιν. Ήταν προδωμένα όλα. Διότι ήταν συνεννοημένοι η Χούντα μαζί με την ΕΟΚΑ Β' τζιαι διάφορα πράγματα.

Περιγράψτε μου λίγο την πορεία σας εκεί στον Τράχωνα. Δηλαδή 20 πήγατε εκεί, σας γράψανε, πήγατε με το λεωφορείο Τράχωνα.

Εκεί στον Τράχωνα, όταν επήαμεν, ήταν για να ενισχύσουμε τους φαντάρους που ήταν εκεί. Εκεί όταν επήαμεν εμείς είμασταν 9 από τον Άγιο Δομέτιο που επήαμεν, φίλοι. Ο λοχαγός ο Λόττας εκαταμέρισεν κι είπεν «εσείς οι 4 να πάτε στο τάδε φυλάκιο, εσείς οι 3 να πάτε στο τάδε φυλάκιο, εσείς να πάτε δαμέ» και μας εβάλασιν στα πόστα μας. Εμένα μαζί με τους χωριανούς μου τον Αντρέα τον Μπακκάλη και τον Πανίκο τον Κούππη εβάλαν μας τζι επήραν μας στο φυλάκιο 7 στην Ομορφίτα. Εκεί. Εκεί μόλις επήαμεν ήταν ο πρώτος νεκρός του Λόττα κάποιος Μάμας που το Βαρώσι. Ο οποίος εσύρασιν όλμο οι Τούρκοι τζιαι εσκοτώθηκεν τζιαι εβάλαν τον μες στην πατανία τζι επήραν τον στον Λόττα.

Δεν ήσασταν...α, δεν ήσασταν μπροστά σε αυτό εσείς.

Όχι.

Και πάτε στο Φυλάκιο 7, και; Παρακάτω;

Επειδή εκεί επισημάναν τον οι Τούρκοι το Φυλάκιο, διότι εσκοτώθηκεν ο ένας, εφύαμεν που τσιαμέ εμείς τζιαι επήαμεν σε άλλο σπίτι δίπατο. Τζιαι εκάμαμεν εκεί το Φυλάκιο μας για να μεν μας βρίσκουν οι Τούρκοι.

Το σπίτι αυτό είχε μέσα οικογένεια;

Όι, εφύασιν, εφύαν όλοι.

Με ποιους... άρα, ο Τάσος που αναφέρετε εδώ (δείχνω χαρτί) ποιος είναι;

Ο Τάσος είναι χωριανός μου ο οποίος ήταν παντρεμένος, γυναίκα του ήταν έγκυος να γεννήσει τζιαι εγώ ήμουν μαζί του τζιαι υπήρχε μια οικογένεια Αρμεναίων κάτω οι οποίοι είχαν τηλέφωνο. Τζιαι εγώ εξέβαινα με το μπρεν το αυτόματο τζι επαιζα τους Τούρκους τζιαι του έλεα πήαινε τωρά να τηλεφωνήσεις για να μάθει αν η γυναίκα του θα γενννούσε.

Πόσες μέρες μέινате σε αυτό το δίπατο σπίτι που κάνате φυλάκια;

Την Τρίτη το πρωί επιάν μας.

Α, τόσο σύντομα.

Ναι, ναι αφού το γράφω και εκεί. Μετά την εκεχειρία, η οποία εγίνηκεν τη Δευτέρα η ώρα 4, οι Τούρκοι όταν εφέρασιν που την... ήρταν οι Τούρκοι της Τουρκίας εκμεταλλευτήκαν την εκεχειρία και εφέρον τον στρατό μες στη Λευκωσία τα τανκς και τα πυροβόλα. Τζι από τζει τη Δευτέρα η ώρα 4 αρκέψαν επιθέσεις για να κάμουν τον στόχο τους. Να πιαν τσείνα που έπρεπε να πιάουν. Έτσι.

Εδώ γράφετε «φύγαμε από το φυλάκιο και πέσαμε στις λεκάνες των δέντρων, ήταν νύχτα και μας φώναζαν Μολών Λαβέ», ποιοι σας φώναζαν μολών λαβέ;

Οι Τουρκοκύπριοι.

Αυτό έγινε πριν πάτε στο δίπατο σπίτι;

Όχι.

Για πείτε μου λίγο αυτή την ιστορία εδώ.

Επειδή, εξεκίνησαν οι Τούρκοι να επιτίθονται. Εμείς εφύγαμεν και που το δίπατο τζιαι κρυφτήκαμε μέσα στις λεκάνες των δεντρών, μέσα σε μια γωνιά, οι Τούρκοι εμπαίναν μέσ στα σπίτια εβγάζαν τις

πόρτες, εβγάζαν τα παράθυρα και εφεύκασιν, εκαθαρίζαν την περιοχή. Εμείς εφύαμεν που τσιαμέ για να μεν μας έβρουσιν, τζι επέσαμε στις λεκάνες, επαίζαμεν τις πόμπες, τις σφαίρες τις... και εφύασιν και εν μας ισκοτώσασιν και επεράσασιν, επεράσασιν οι Τούρτζιοι αλλά στο πέρασμά τους εσαρίζαν τα όλα, όλα. Πόρτες, παράθυρα, ανοίαν τα. Οι Τ/Κ ήταν μαζί τους γιατί εξέραν τη γλώσσα τζιαι εφωνάζαν συνθήματα να νομίζουμεν εμείς ότι εν δικοί μας. Τζιαι να μας παίζουν. Τζι εμείς εκαταλάβαμεν το τζιαι εν... είσεν κάποιους πιστεύω, οι οποίοι επάθαν την. Εσηκωστήκαν τζι επαίζαν τους.

Εδώ διαβάζω «23 Ιουλίου ξημέρωσε μεγάλη ησυχία, εγώ και ο Σωτήρης βγάλαμε ένα μπρέν με πολλές σφαίρες» εδώ είχατε κάποια μάχη; «δεν πυροβολήσαμε, μετά φώναξα πάνω τους».

Μάχη δεν εγίνηκεν, εμείς όταν ... ήταν τόσο ησυχία, δεν ακούαμεν τίποτα εξαναφκήκαμε πάνω στο δίπατο. Εβάλαν το μπρέν πάνω στο.. όπως εν το σπίτι το δίπατο ένα μικρό παραθυράκι, έβαλα το μπρέν εκεί, μαζί με τον μιτσή, ο στρατιώτης ήταν λόκατζης, έξερεν εγώ εν έξερα. Ήμουν 22 εγώ, 18 τσείνος. Είχα κάποια παραπάνω π' αυτή. Του λέω ρε Σωτήρη βάλ' το δαμέ, να βάλω δαμέ το μπρέν λαλώ του, να ελέγχουμε να δούμε τι γίνεται. Ε, όπως το γράφω εκεί δηλαδή, του λέω ρε, επεράσαν για μια στιγμή πέντε, ήταν ο δρόμος έτσι ψηλά, τζιαι οι Τούρκοι επερνούσαν που τον δρόμο χωρίς να βλέπουσιν κανέναν, οι Τούρκοι εξέραν ότι επιάσαν την περιοχή, αλλά εν εξέραν ότι εμείς ήμασταν μέσα και ήμασταν ζωντανοί. Όπως επεράσαν οι πρώτοι πέντε λαλώ του ρε, εσύ που ξέρεις τούτοι τι εν τούτοι; Ε, εν δικοί μας λαλεί μου, αφού εν έχουν με σημαίες με τίποτε. Αλλά στον πόλεμο πάντα προχωρούν κάποιοι «στότσι» που λέμεν, αν τους παίξεις τσείνους έρκουνται οι πολλοί. Αν μεν τους παίξεις έρκουνται οι άλλοι, σημαίνει καθαρή περιοχή. Άμαν επεράσαν ύστερα καμιά 15ρια και θωρώ τους με τις σημαίες και τα όπλα λαλώ του ρε Σωτήρη επιάν μας, πάνω τους! Είχαμεν τρεις σφαιροθήκες, εν τζι είχαμεν πολλές σφαίρες, τρεις σφαιροθήκες μας εμείνασιν, εσύραμεν τους τζιαι τους τρεις, επαίζαμεν τους με το μπρέν το μπρέν σύρνει πολλές σφαίρες, εσύραμε τζιαι τις 90 σφαίρες πάνω τους τζι αρκεψαμεν οπισθοχώρηση.

Και μετά;

Ε, μετά, επηαίνναμεν που σπίτι σε σπίτι, προσέχαμε να μεν ρίψουμε σφαίρες, να μεν μας ακούσουσιν, για να πάμε λόχο γιατί έξερεν ο μιτσή ο στρατιώτης που εν ο λόχος, εγώ εν έξερα.

Εδώ γράφετε «μπροστά ένα μεγάλο χωράφι....»

Στην οπισθοχώρηση εφτάσαμε σε ένα χωράφι. Υπήρχεν ένα σπίτι το οποίο ήταν άδειο τζιαι εκάτσαμεν με τα όπλα μας πας στο...εξω που εν το κάγκελο. Τζιαι περιμέναμεν να ελέγχουμε την περιοχή για να φύουμε. Να μεν μας.. όπως κάτσαμε κάτω χωρίς να φωνάζουμε, χωρίς να κάμνουμεν τίποτε, χωρίς να μιλούμε βλέπω έναν Τούρκο με τρεις αστέρες τζιαι περπατά έρκεται προς τα έξω. Εγώ με τον Σωτήρη είδαμεν τον «ε, Σωτήρη» λαλώ του, ένευκά του. Να' ρτει να τον σφάζω. Εν τζιαι ... έτσι εν ο όλεμος. Το λοιπόν, εσηκώστηκα πάνω μαζί με τον Σωτήρη έκαμα του έτσι, έλα ρε, έλα λαλώ του .έκαμεν μου ναι. Εσήκωσεν τα χέρια του πάνω τζιαι εξεκίνησεν να ρκεται. Τούτος εκατάλαβεν το, λαλεί σου εν να με παίζουν τούτοι. Τζι έκαμεν στροφή έππεσεν μες στο σπίτι τζιαι επαίζαμεν τον. Ε τσιείντην ώρα, είχαμε τις σφαίρες, άρκεψεν το κακό, επήραν μας πρέφα. Ετρέχαμεν να πάμε να γλιτώσουμε να πάμε στον λόχο, αρκεψαν τζι επαίζαν μας τζι οι δικοί μας, επαίζαν μας τζι οι Τούρκοι. Σαν επηαίνναμεν ήβρα τον φίλο μου σκοτωμένο, τσείνον που ήταν η γυναίκα του να γεννήσει. Επήα κοντά, εκλώτσησα ποτσεί ποδά, τίποτε, ε μα που η ώρα 11 το πρωί ως η ώρα 1 που εφύαμεν εμείς θκυο ώρες, σκοτωμένος τσιαμέ, ετέλειωσεν. Αρέψαν επαίζαν μας, ήβραμεν έναν χώρο, έναν παλιό σπίτι πλιθαρένιο, εκουμπήσαμεν πίσω αι εκαλυφτήκαμεν που τους Τούρκους. Εσύρναν μας τσείνοι, εσύρναν μας τζι οι δικοί μας, εν εξέραμεν τι να κάμουμε, έπρεπε να παραδοθούμε, σφαίρες εν είχαμεν. Είχα έναν φίλο εφόρεν μια φανέλα άσπρη, εντωμεταξύ πριν να του πω τούτου, ο ένας ο φίλος μου ο Ηλίας ο τυπογράφος έφαεν δύο σφαίρες στο πιασινό τζιαι μια δαμέ, έτσι. Εγώ είχα μαζί μου ατομικό επίδεσμο ξέρω γω, σιγά σιγά ετύλιξα τον, θωρώ και τον Λόκατζη τρώει τη σφαίρα πας στο παιδί, εν τέλει έμεινεν κουτσός τσείνος. Θωρώ τον χωρκανό μου τον Κούππη, «Ε κούππη έφκαλ την φανέλα σου» λαλώ του. Μα.. έφκαλτην ρε λαλώ μου έφκαλεν την

«σύρμου την», εσυρεν μου την, εγώ ήμουν πεσούμενος ανάσσειελα, έβαλα την πάς στην λόγχη του όπλου, μόλις την έβαλα έκαμα τσαι λίο έτσι εσταματήσασιν τζιαι ποτσει τζια ποδά. Ετέλειωσεν εμείναμεν τσιαμέ. Ύστερα που κανά θκυο ώρες, όπως ήμαστων πεσούμενοι, έρχονται έτσι που πίσω μας τρεις στρατιώτες Τούρκοι με τα όπλα τα αμερικάνικα. Οπλίσασιν! Αλλά είδαν τη σημαία την άσπρη τζι ήρτεν μονομιάς ο λοχαγός τους, είχεν λοχαγό μαζί τους, λαλεί τους σταματάτε, γιατί εμείς ήμαστιν παραδωμένοι. Αν δεν ήμαστων παραδωμένοι ήταν να μας ισκοτώσουσιν. Αλλά οι συνθήκες του πολέμου λαλεί σου εν παραδωμένος, εν αιχμάλωτος, αν και δεν εγίναν πολλά σαν τα δικά μας τους παραπάνω εσκοτώναν τους. Και εγλιτώσαμεν.

Πριν μου πείτε για τη στιγμή της παράδοσης και της αιχμαλωσίας, ο Τάσος που βρήκατε νεκρός ήταν φίλος σας χρόνια;

Ήμαστε ΑηΔεμετήτες.

Πώς νιώσατε εκείνη τη στιγμή;

Πως ένιωθα... Χάλια! Να φανταστείς ότι έπεφτα μες στη φυλακή και εθώρουν τον μπροστά μου που ήμουν μέσα αιχμάλωτος. Τραγικό. Έτσι εν ο πόλεμος. Εμπορούσα να είμαι τζι εγίω σκοτωμένος. [...] είσσην διάφορα, άμα θκιαβάσεις τσεινο το βιβλίο, έσσεις πολλά να...

Οπότε, έρχονται και ουσιαστικά σας συλλαμβάνουν ξέρω γω, ως αιχμάλωτους...

Επιάσαν μας αιχμάλωτους τζι επήραν μας στο Σαράγιο, εκεί στα κατεχόμενα, οι φυλακές στο Σαράγιο λέγονταν. Εκεί μας αρκέψαν να μας κάμνουν ανάκριση. Εγώ νεκρός στην ουσία, εν τζιαι καταλάβαινα τίποτε. Εθύμωσεν ο αξιωματικός έδωκεν μου τζιαι κάμποσες γιατί εν εστέκουμουν προσοχή, γιατί εμίλαν μου αξιωματικός! Έπρεπε να σταθώ προσοχή. Εγίω εν ένιωθα τίποτε, ήμουν πεθαμένος (γελάει). Έδωκεν μου κάμποσες, ντάξει...

Γιατί λέτε νιώθατε πεθαμένος;

Εξαντληθήκαμε...40 βαθμοί, άγχος, οι φίλοι σου τραυματίες, ο φίλος σου πεθαμένος. Ε, εν τζι εν εύκολο πράμα, άλλο να τα ακούεις κι άλλο να τα ζεις. Πίνεις μια ζιβανία; Άτε.

Κύριε Νίκο, παίρνουσαν σας τσιαμέ, η ανάκριση σε ποια γλώσσα γινόταν;

Υπήρχαν οι Τ/Κ οι οποίοι εκάμναν τον διερμηνέα.

Τι σας ερωτούσαν;

Πόθθεν είμαστε, πόσο χρονών είμαστε, ποιο εν το Τάγμα μας, ε, αυτά.

Ερωτούσαν σας τίποτε ιδεολογικό, αν είστε δεξιόι, αριστεροί.

Τσιαμέ εν μας ερωτήσασιν.

Πόσες ώρες σας κράτησαν εκεί στην ανάκριση;

Ε, καμιάν ώραν; Ε, εν τζι ήμαστιν πολλοί. Τζιαι μετά εσύραν μας μέσ σε μια φυλακή, τσιμέντο. Εβάλαν μας λίες ελιές, λίο ψουμί, έτσι.

Είπετε μου ότι εχτυπήσαν σας κióλας. Εχτυπούσαν σας με τα όπλα, με τι;

Όι, κλωτσιές, λίες πουνιές, έτσι.

Μόνο οι Τούρκοι στρατιώτες ή και Τ/Κ;

Κοίταξε ήταν τζιαι τζείνοι στρατιώτες, εν μπορώ να ξεχωρίσω, αλλά τα παραπάνω κακά που εκάμναν είναι όπως... όπως τους Γκρίζους Λύκους, όπως εν εμάς οι ΕΟΚΑΒητατζήδες, αυτή ήταν η ουσία, ,οι απλοί Τ/Κ εν εκάμαν έτσι πράματα. Όπως ποδά εμάς οι αριστεροί εν εκάμαν έτσι πράμα η ΕΟΚΑ Β' τα εκάμαν.

Ξέρετε τούρκικα;

Όι.

Μετά μου είπατε σας ρίξαν σε μια φυλακή, ξέρετε πού; Το κρατητήριο αυτό που ήταν; Στο Σαράι;

Ναι στο Σαράι, είσσαν δίπλα τζιελί, τζι εβάλλαν μας μέσα.

Πόσες μέρες μείνατε εκεί;

Ε κοίταξε, ως τες 31 του Αούστου εφύαν μας.

Αυγούστου ή Ιούλη;

Σόρρυ Ιούλη.

Και πώς ήταν οι συνθήκες; Ήσασταν πάρα πολλοί, ο ένας πας στον άλλον;

Ε, τσει μέσα ήμαστιν όσοι εσυλλάβαν τσιαμέ. Ήταν και οι τραυματίες, αρκέψαν και εμυρίζαν τα αίματα, τα κρούσματα. Το στόμα μας ήταν γεμάτο μπαρούτι που τις σφαίρες που ερίχναμεν. Ε..

Τι τρώγατε;

Ε εδώσαν μας ελιές τζιαι ψουμί.

Νερό;

Ε, τζιαι νερό.

Τι εσκέφτεσταν μία εβδομάδα π ου ήσασταν εκεί μέσα;

Αν θα ζήσουμεν. Τίποτε άλλο. Αν θα επιβιώσουμε.

Ποιον θέλατε να ενημερώσετε, ποιος δικός σας άνθρωπος ήταν μες στο μυαλό σας;

Ε πάντα η οικογένειά σου, τα αδέλφια σου, ο πατέρας σου, η μητέρα σου. Εν ήμουν παντρεμένος να σκεφτώ γεναίκα ή κοπελλούθκια.

Όταν ήσασταν εκεί στο Σαράι ήρθεν ο Ερυθρός Σταυρός ήρθεν κάποιος;

Όχι.

Πότε σας εφύγαν από το Σεράι; Μία εβδομάδα μετά;

31. εβάλλαν μας μες στα λεωφορεία με διμμένα μάτια και χέρια. Ξημερώματα τζιαι μας πήρανε, εγώ επειδή έβλεπα λίγο από κάτω, έτσι που λαλούμε όπως ήμουν διμμένος, επειδή έξερα την Κερύνεια, επήαιννα θάλασσα στην Κερύνεια, Έξι Μίλι, Πέντε Μίλι, μόλις έφτασεν το λεωφορείο εκεί, τζι όπως ήμουν μες στο λεωφορείο έκαμα έτσι που κάτω τζι είδα την ταμπέλα του Πέντε Μίλι. Την έξερα. Απαναΐα μου λαλώ, εν να μας σύρουν μες στη θάλασσα να μας πνίξουν. Εβάλλαν μας μες σε μιαν αποβατική, αποβατική εν τούτη που φέρνει έξω στη στεριά, το πλοίο το μεγάλο, να φκουν να πολεμήσουν. Η αποβατική αυτή έκρουζεν! Μες στον ήλιο, 40 βαθμοί, σίδερο. Εβάλλαν μας τσιαμέ, έτσι διμμένους, εκρούσαν οι κώλοι μας, εκρούσαν τα σιέρκα μας, εκατουρούσαμεν πάνω μας. Αυτά ήταν (γελάει). Εν εξέραμεν τι θα γινούμεν.

Μες στο λεωφορείο τι κατάσταση επικρατούσεν; Που τσιαμέ που επερνούσατε εκαταλαβαίναν οι άλλοι οι απ' έξω οι πιο φανατισμένοι ότι είσσαν αιχμάλωτους; Εκλέψαν σας τίποτε;

Όι, ό,τι επιάσαν επιάν το μες στο λεωφορείο που μας εβάλλαν να μας πάρουν στην Τουρκία, εμπήκαν μέσα στρατιώτες και ό,τι είχες καδένες, σταυρούς, λεφτά, επιάναν τα. Εγώ έδωκα τα του αρφού μου, είχα καδένες τζιαι ρολόγια, τζι έδωκα του του αδελφού μου πριν να φύω, άφηκα 4 λίρες πάνω μου

τότε, καλά λεφτά, είχα τα μες στην πούγκα μου δαμέ τζιαι που τα δρώματα εκολλήσασιν τζι εν εφκαίνασιν.

Και πήραν σας στο Πέντε Μίλι, εβάλαν σας μες στα πλοία.

Πρώτα εβάλαν μας στις αποβατικές.

Τι είναι η αποβατική;

Αποβατική είναι, είπα σου, όταν έχει το πλοίο, το πλοίο που φέρνει στρατιώτες και άρματα εν μπορεί να έρτει στην ξηρά τέλεια. Υπάρχουν οι πιο μικρές βάρκες, σιδερένες, αποβατικές λέγονται, αν είδες έργα, εννεν στον στρατό να ανοίει μπροστά τζιαι να μπαίνει, να φεύκει ο στρατός στην ξηρά; Ε τσει μέσα που μας εβάλαν εμάς.

Και ανεβάζουν σας πάς στο πλοίο

εβάλαν μας μέσα και επήραν μας μες στο πλοίο. Το πλοίο ήταν μεγάλο που κάτω, που έφερνεν άρματα, πυροβόλα, έτσι πράματα. Τζι εσύραν μας τσει μέσα. Όπως τα αρνιά.

Εκεί πόσες ώρες παίρνει να σας πάρουν απέναντι;

Ε, υπολόγιζα, εβάλαν μας μεσημέρι τζιαι εφτάσαμε ξημερώματα. Τωρά; Ε.

Τι κατάσταση επικρατούσε μέσα στο πλοίο;

Μέσα στο πλοίο ήμασταν όπως στα αρνιά. Διμμένοι, έτσι. Είχεν έναν Τούρκο ήρτεν και επλησίασεν με. Όπως ήμουν δεμμένος και είπεν μου στα αγγλικά με ποιον είσαι με τον Σαμφών ή με τον Μακάριο; Εγώ του λέω ε, με τον Μακάριο. Ντάξει λαλεί μου κάτσε. Sit here. Τζι έκασα τζιαμέ. Ε έφκαλεν το παούριν του τζι ήπια νερό τζι έδωσεν μου τζιαι φραντζόλα.

Για πείτε μου λίγο βλέπω εδώ πέρα εφωνάζαν σας κάτι ππέσε χαμέ, είχαν μια λόγχη δίπλα σας.

Α... όταν μας εκατεβάσαν που τα πλοία, εβάλαν μας μέσα σε στρατιωτικά αυτοκίνητα, τα οποία ήταν σκεπασμένα με μουσιαμά. Μουσιαμά. Ήμαστιν τρεις ποδά τζιαι τρεις ποδά, έξι. Κάποιοι όπως εβρέθηκεν ο Τούρκος τζι έδωσεν ψωμί υπάρχουν και Τούρκοι που εθέλαν να σε σκοτώσουν να σου κάμουν κακό. Όπως είχαν τη λόγχη τους, έτσι έμπηξεν την πας στον μουσιαμά να περάσουμε στο αυτοκίνητο. Ε, όπως ήμουν εγώ επέρασεν που δίπλα μου, εν με έπιανεν, ήταν να μου φκάλει έτσι τρύπα. Εγώ όμως είδα τσείνο ππέσετε χαμέ λαλώ τους, έβαλά τους τζι εππέσαν χαμέ τζι εγλιτώσαμεν που λαλείς. Γιατί εμπορούσεν να με έβρισκεν ας πούμε και ώστι να με πάρουν να πεθάνω. Ναι.

Μέσα στο πλοίο βρήκατε ανθρώπους που γνωρίζατε, που τους επήραν αιχμαλώτους και εκείνους...

Εκείνες τις ημέρες χάνει το παιδί τη μάνα και τη μάνα το παιδί.

Σκεφτήκατε ότι θα πεθάνετε;

Ε, σίγουρα! Σίγουρα. Το πρώτο, επαρακάλας αν θα γλιτώσεις, αν θα ξανάρτεις. Όταν σε βάλλουν σε ένα πλοίο και παίρνουν σε.. εγώ υπολόγιζα να μας ρίξουν μες στη θάλασσα, να μας βουτήξουν μέσα, έτσι υπολόγιζα. Μόνο όταν άνοιξε το πλοίο και εβρεθήκαμεν είδαμε λιμάνι και αυτοκίνητα εκαταλάβαμε ότι κάτι συμβαίνει .

Κύριε Νίκο πιστεύετε στον Θεό;

Σε μια ανωτέρα δύναμη. Εν πιστεύω πολλά πράματα. Πιστεύω στον άνθρωπο. Πιστεύω στον άνθρωπο μόνο. Τίποτε άλλο. Στον καλό τον άνθρωπο, στις καλές τις πράξεις.

Και κατεβαίνετε λοιπόν στη Μερσίνα και σας βάζουν στα αυτοκίνητα και σας πάνε πού σας πάνε φυλακές;

Εκ των υστέρων εμάθαμε ήταν τα Άδανα. Ναι, ήταν τα Άδανα.

Για περιγράψτε μου λίγο, φτάνετε εκεί, τι φυλακές ήταν αυτές είχε και Τούρκους εγκληματίες, ήταν άδειες;

Οι φυλακές που εμάθαμε εκ των υστέρων γιατί είχαμε ανθρώπους όπως τούτον που σου είπα που το Κάρμι που εξέραν τούρκικα και εμιλούσασιν με κάποιους φρουρούς, είχαν Κούρδους, οι οποίοι εμιλούσαν μαζί τους, τζιαι είπαν μας ότι οι φυλακές των Αδάνων δα μέσα δα είσσαν που τούντους Κούρδους τζιαι εφκάλαν τους, ήταν ένα κρεβάτι κάτω και έναν κρεβάτι πάνω, δύο άτομα, τζι είχαν κελιά τα οποία ήταν κελί που εμίνισκεν ένας μέσα. Μεσ στον θάλαμο τσείνον ήμασταν 85 άτομα.

Φτάνετε λοιπόν εκεί, τι συμβαίνει, κατεβαίνετε, διούν σας άλλα ρούχα;

Εκατεβήκαμεν, εβάλαν μας μέσα σε μια μεγάλη, έξω που τις φυλακές, ανοιχτή αίθουσα, ούλλους τσιαμέ, εφκάλαν μας τα ρούχα, είχαν μας με τα εσώρουχα τζιαι εφέραν μας νερό με την κουτ.. εφέρασιν που τούντα μεγάλα, σίκλες με νερό και εδιούσαν μας νερό με την κουτάλα και επίνναμεν έτσι καθενού. Ε, τζιαι μετά εβάλαν μας, διότι ήμασταν οι πρώτοι οι 350 αιχμάλωτοι που επήαν στην Τουρκία. Ήμασταν οι πιο γλήγοροι που επήαμεν τζιαι για αυτό εγλιτώσαμεν, γιατί εθέλαν να πάρουν στρατό, αν πάρουν αιχμαλώτους για να ανταλλάξουν τον πληθυσμό ποδά με τους Τ/Κ.

Μπορείτε να μου μιλήσετε λίγο για τις φυλακές, τι τρώγατε, τι σας κάναν εκεί μέσα.

Όταν εμπήκαμε μες στες φυλακές, είπαν μας που να μινίσκουμεντε, είπαν μας θα είσατε όπως τους στρατιώτες, θα έχετε δικαιώματα όπως τους στρατιώτες. Όσοι εκρατούσαν λεφτά, έρκετουην αξιωματικός και ερώταν σε τι θέλεις να αγοράσεις. Εμείς επειδή τα φαγιά που ετρώαμεν ήταν ούλλα λίο φατσί, λίο φασούλι, λίο που τούντο κειμά μέσα, πράγματα χωρίς χάζαρη τα παραπάνω, χωρίς φρούτα, ε κάποιοι που είχαν τα πολλά τα λεφτά, είσσαν κάποιους που τους επιάν που το DOME το ξενοδοχείο και εν επρολάβαν οι Τούρκοι να τους τα κλέψουν τα λεφτά, επιάν τους με τις βαλίτσες να φανταστείς που είχαν και λεφτά μέσα, μέχρι ξυριστικές μηχανές, αυτά.

Εδώ πέρα λέτε κάτι για τα ρούχα σας, τα πλένατε λέτε, για πείτε μου.

Εδώσαν μας έναν παντελόνι μαύρο τζιαι έναν πουκάμισον άσπρον, εγώ λέω είσσαν νυφίτσες μέσα στις φυλακές, ήταν χάλια μαύρα, έθελα πάντα να πλέννουμε, εδώκαν μας σαπούνη για να είμαστε ελικορινείς, τζιαι επροσπάθησα να πλένουμε αφού εν επηαίναμεν να λουθούμε, επροσπάθουν να πλένουμε τουλάχιστον αν θα γλιτώσω να μεν πάω άρρωστος. Κατάλαβες; Τζιαι έφκαλλα το παντελόνι, εμίνισκα με το σώβρακο, επλύνησκα τα.

Εδώ πέρα τι βασανιστήρια σας έκαναν βασανιστήρια στις φυλακές;

Τα βασανιστήρια ήταν ψυχοπόλεμος, λίες ππουινές, λίες κλωτσιές, αν μας εφκάλλαν έξω στον ήλιο εφάκλλαν μας μ ια φορά την εβδομάδα ή 15 που όταν εφκαίναμεν εν εθωρούσαμεντε ήταν σκοτεινά, κάποιοι τσιαμέ φρουροί εστέκαν, άμμαν επαίρνας που δίπλα τους να σε χτυπήσουν, να σου δώκουν την ππουινιά να σε κλωτσήσει, κατάλαβες; Τζιαι είσσαν έναν επιάνεν τον νυχοκόπτη τζιαι έφκαλεν τις τρίχες με τον νυχοκόπτη τζιαι τούτα... εν τζιαι εκάμναν τα οι αξιωματικοί εν κάποιοι είπα σου σαν την ΕΟΚΑ Β' σαν τους Γκρίζους Λύκους που τα κάμνασιν, όί...

Εδώ γράφετε κάτι για το φαγητό, ότι είχε μέσα...

Ναι! Όταν μας εφέραν.. εφέρναν μας το φαΐ μες σε σίκλες μεγάλες τζι εφέρναν μέσα το φαΐ τζι είχαν κουμπούες τζι εβάλλαν μας, εσερβιρίσκαμεν εμείς στην ουσία, εφέρναν μας μες στον θάλαμο τζι εσερβιρισκούμασταν μεταξύ μας, κάποιοι σαν τους έξυπνους που τούν τους φασίστες να τους πω εμαζέψνα τα σκατά των πεζουνιών τζι εσύραν μας τα μέσα. Εμείς εν να μεν φάμε; Εκάμαμεν έναν έτσι, εφκάλαμεν τα τζι εφάμεν τα (γελάει).

Πείτε μου λίγο τι κάμνατε στις φυλακές, επειδή έτυχε να πάρω συνέντευξη και από άλλους αιχμάλωτους και έτυχεν να κάμουν με τα κουκούτσια έτσι κομπολόι.

Έκαμα και κομπολόι με τα κουκούτσια, εγοράσαμεν τες τσιγάρα και σπίρτα και εκάμαμεν χαρτιά της πιλόττας, άλλοι εκάμασιν σκάκια τζι επαίζαμεν.

Πείτε μου πώς περνούσαν οι μέρες στη φυλακή, εσυζητούσατε, εκάμνατε τα τούτα.

Ε κάποιιοι ελέγαν τις ιστορίες τους, κάποιιοι ελέγαν τη ζωή τους, ίντα μπο εν να κάμεις μες στις φυλακές; Τίποτε εν έσσεις να κάμεις τίποτε.

Είχεν κάποιον συναιχμάλωτό σας που τον εβασανίσαν πολλά;, που επέθανεν;

Όι εν είσσην έτσι πράματα.

Εν είχεν κάποιον να τον βασανίσουν πολλά;

Όι εν είχεν έτσι πράμα. Τσείνον που είσσην ήρτασιν μιαν μέρα 5-6 αξιωματικοί, εκάτσασιν μπροστά μας εβάλαν μας εμάς εκάτσαμε χαμέ μες στην αίθουσα τζι εκάμαν σαν έδρα τζι είχαν φωτογραφίες τις οποίες εφωνάζαν σου «Νίκος Χαραλάμπους», εσηκώνουμουν ο αξιωματικός, πόσο χρονών είσαι; Ελάλουν την ηλικία μου τζιαι όπως εκαταλάβαμεν εψάχναν να βρουν που τούντους του '63 που εκάμαν φασαρίες με τους Τούρκους και το '74. Εγυρεύκαν που τσείνους.

Ήβραν;

Ένι ξέρω. Εν επιάν κανέναν που τους 85 μας.

Όσο καιρόν ήσασταν εκεί εν ήρθεν ο Ερυθρός Σταυρός;

Ο Ερυθρός Σταυρός ήρτεν, 12 του Αυγούστου αλόπως; Τζιαι τι μας εκάμασιν; Οι Τούρκοι για να δείξουν ότι... επειδή την εποχήν τσείνοι ήμασταν όλοι μακρυμάλληδες οι έφεδροι, ήταν τα μαλλιά τα μακριά, ήρτασιν οι αξιωματικοί, εξώ εξέραν ότι είμαι κουρέας και μαζί με δύο Τούρκους στρατιώτες, είπαν μας πρέπει να κουρευτείτε γιατί αύριο εν να φύετε, την άλλη μέρα. Εμείς χαρά εν να φύουμεν, έπιασα εκούρευκα εγίω αβέρτα, που τις χαρές, γέλια, μαλλιά ξέρω γιω, 350 άτομα εκάμαμεν τα γυαλί, ούλλη νύχτα. Ενώ ήταν να ρτει ο Ερυθρός Σταυρός και έθελαν να δείξουν ότι είμασταν στρατιώτες. Κατάλαβες το πόιντ;

Μα εν εκατάλαβεν ο Ερυθρός Σταυρός ότι είστε Κύπριοι αιχμάλωτοι;

Κατάλαβεν αλλά αν ήμασταν μακρυμάλληδες ήταν να πουν επιάτε τους πολίτες! Έξυπνοι!

Είσσην τζιαι πολίτες όμως ανάμεσα σα;.

Μα κι εγώ πολίτης ήμουν αλλά ήμουν μακρομάλλης, όταν με κούρευκε ήταν να φανεί ότι είμαι στρατιώτης και εσύλλαβεν με. Κατάλαβες τη διαφορά;

Ναι, εσείς όμως, ήσασταν επιστράτευση όταν σας επιάσαν.

Ναι.

Θέλω να πω ανάμεσά σας είχεν και απλούς πολίτες που ούτε επιστράτευση επήαν; Είχεν και πιο μεγάλους;

Επιάν τζιαι μεγάλους γιατί εθέλαν αριθμό, εθέλαν να συμπληρώσουν αριθμό για να ανταλλάξουν ποδά κατάλαβες; Τσείνους που σκοτώνασιν ύστερα ήταν γιατί εσυμπληρώσαν αριθμό 2000 στην Τουρκία, ήρταν εσκοτώναν τους.

Ο Ερυθρός Σταυρός τι σας είπε;

Ε εμιλήσαμεν της τι κάμνετε ξέρω γω, οι συνθήκες, πριν να ρτει δυο μέρες πριν να ρτει ο Ερυθρός Σταυρός εφέραν μας και που τούντα λίζα, για να φανεί ότι...

Εκαθαρίσαν...

Ναι ναι τα πάντα, ξέρεις. Έτσι έني.

Ο Ε.Σ. εμπορούσατε να μάθετε από κάπου νέα για την Κύπρο;

Όχι, εν εξέραμεν τίποτε, γιατί εν είχαμεν επικοινωνία με κανέναν, εν εξέραμεν...

Κύριε Νίκο εσκέφτηκες ποτέ να δραπετεύσεις;

(γελάει) μόνο στες ταινίες γινίσκονται τούντα πράματα! Εν γινίσκονται στην Τουρκία, πού να πάω; Οι φυλακές ξέρεις πώς ήταν; Ήταν για να φκεις που την φυλακή ήταν όπως τον λαβύρινθο. Πώς ήταν να φκω που τσει μέσα τζιαι πού ήταν να πάω; Ποιος ήταν να με περιμένει έξω να με φυγαδεύσει; Ίντα αν μου ανοίαν τη φυλακή να μου πουν φύε εν ήταν να έφευκα (γελάει). Εν ήταν να φύω;

Ξέρεις κανέναν που το εσκέφτηκεν;

Όι, εν είσσην κανέναν. Κανέναν εν εμπόρεν να το κάμει, είπα σου μόνο στα έργα.

Βλέπω εδώ ότι δεν μείνατε μόνο στα Άδανα επήατε και Αμάσεια, για πείτε μου λίγο Σεπτέμβρης λέει επιάν σας να σας παν Αμάσεια, τι σας είπαν;

Εν τζι είπαν μας τίποτε. Εβάλαν μας μέσα σε ένα τραίνο, στα λεωφορεία, εκατεβάσαν μας σε ένα τραίνο, εβάλαν μας μέσα τζιαι εξεκινήσαν τα τραίνα να πάμε, αλλά ήταν κάτι παλιοτραίνα που που κάτω εφάινετον η γη που τες πέτρες τζιαι τα χώματα, παγωνιά μια ζέστη, μια...εξαρτάται που τον τόπο που επερνούσαμεν, είχεν ζέστη είχε κρύο, εδρώναμεν.

Εδώ βλέπω αρκετά έτσι δύσκολα περιστατικά, εθέλατε να πάτε τουαλέτα, σας έβαλαν μέσα...

Ήρτεν ο στρατιώτης με το όπλο τζι επήρεν με όπως ήταν το τραίνο, εβάλαν με τζιαι λαλούν μου που βλέπεις τις ράγες τσει κάτω, εβάλαν με εκεί για να πάω τουαλέτα. Ε, μα ο Τούρκος εκράτεν το όπλον έτσι, εν εμπορούσην εφοούμεν, εν είχα όρεξη. Έκαμα τα πάνω μου. (γελάει).

Και σας επιτέθηκαν και Τούρκοι;

Εχάλασεν το τραίνο. Τζιαι οι αξιωματικοί ήταν άψογοι όμως α! όταν εχάλασεν το τραίνο επήραν μας πρέφα οι Τούρκοι, οι Τούρκοι πολίτες. Τζιαι ήρταν με τα φκιάρκα με τους κούσπους για να μας λιντσάρουν τζι είσσην τζιαι γυναίκες στην άλλη πλευρά που τσείνες που έχουν τον φερετζιέ. Άνοιαν τον φερετζέ εφτάναν μας, οι άλλοι απειλούσαν να μας σκοτώσουσι και έρκουνταν οι στρατιώτες και εγλιτώναν μας, γιατί έγγραφεν μας ο Ε.Σ. αν μεν μας έγγραφεν είχαν ευθύνες. Εβάλλαν μας μες στα λεωφορεία να πάμε στην Αμάσεια ύστερα το μάθαμε ίντα που ήταν, επεράσαν που μιαν πόλη, έτσι ωραία πόλη με πύλα, ωραία πράματα. Σαν επηαίναμεν τες, έτρωες ξύλα, εσπάσαν μας τα ούλλα, ελιντσάραν μας και εβορούσαν οι αξιωματικοί με τα αυτοκίνητα και ώσπου εφακούσαν πάνω τους για να γλιτώσουμεν, ε εγλιτώσαν μας.

Στην Αμάσεια όταν φτάσατε οι φυλακές ήταν σαν τον Αδάνων;

Ε, ναι. Ναι.

Εκεί πόσο καιρό μείνατε;

Εκεί έμεινα ως τες ημέρες που έφυα, γύρω στις 25 του Οκτώβρη; Κάπου τσιαμέ.

Στην Αμάσεια πώς ήταν; Εκεί σας έκαναν ψυχολογικό πόλεμο; Είχε ξύλο; Είχε κάποια διαφορά ας πούμε ή...;

Όι, τα ίδια πράματα. Τα ίδια πράματα.

Και το ίδιο φαγητό;

Τα ίδια πράματα.

Γίνονταν συζητήσεις μέσα στις φυλακές, επειδή εντάξει, ήταν και εποχές έντονων ιδεολογικών ας πούμε..

Εβρεθήκαμεν αντιμέτωποι με πραξικοπηματίες. Τζιαι προσπάθησεν ένας να μας πει ξέρετε ποιος είμαι εγώ; Λέω του όποιος και να είσαι τώρα είσαι όπως εμάς. Κατάλαβες; Είσαι όπως εμάς. Έννεν όπως την Κύπρο.

Εκεί στη φυλακή σκεφτήκατε «τούτο ήταν εν να μείνω δαμέ» ή σκεφτήκατε ότι εν να πάτε πίσω;

Άμα σε έγραψε ο Ε.Σ. επιστέψαμεν. Μόνον τσείντο καιρό.

Πριν;

Πριν εν επιστεύκαμε τι θα γίνουμε.

Θυμάστε κανά περιστατικό έντονα; Γιατί βλέπω εδώ γράφετε μείνατε και 100 μέρες, τρεις μήνες εννεν λίοι.

Τρεις μήνες...

Τρεις μήνες και 10 μέρες. Θυμάστε κάποιο περιστατικό έντονα κάτι που σας έμεινε, κάτι που εν να μου πείτε ότι... ένι ξέρω. '

Ήρτσιν μιαν μέρα ένας λοχίας, εμπήκεν μες στον θάλαμό μας κι άρκεψεν και έδερνεν μας, εκλώτσαν μας γιατί ήβρασιν εις την Άσσια έναν τάφο με καμιά 75ριά Τούρκους. Κατάλαβες;

Ερώτησά σας για περιστατικό στις φυλακές.

Ε είπα σου στις φυλακές ήρτεν ο λοχίας και μας εχτύπησεν, γιατί ήβρεν τάφο τσι ήταν τζι ένας αδελφός του ίντα μπου ήταν μέσα.

Θυμάστε κάτι άλλο από τις φυλακές που δεν το ρώτησα; Ας πούμεν 100 μέρες εκάματε κανά μπάνιο;

Δύο φορές ολόκληρες! Τρεις μήνες (γελάει). Τίποτε άλλο.

Είχεν κανέναν που αρρώστησεν που τούντες συνθήκες ας πούμε;

Όι. Εβάλαν μας τζι εμβόλιο.

Ίντα εμβόλιο σας εβάλαν;

Ούτε ξέρω. Εστήσαν μας γραμμή τζι επαίρναν ο γιατρός έμπηεν τζι επήαινεν.

Τι σκέψεις εκάμνατε; Ας πούμε επερνούσαν τρεις μήνες, τι σκεφτόσασταν;

Τον πρώτο καιρό ήταν το άγχος αν θα πάμε στην Κύπρο. Τον δεύτερο καιρό όταν μας εγράψαν οι τούτοι είπαμεν ότι εν να αντέξουμεν διότι εγράψαν μας. Όποτε πάμε. Τζιαι αρκέψαν τζι εσκεφτούμασεν είχαμεν αδέρφια, είχαμεν φίλους, είχαμεν συγγενείς, αν τους έβρουμε ζωντανούς αν αν.

Είχεν κανέναν μέσα στις φυλακές που να μεν αντέξει το ψυχολογικό; Να μεν άντεχεν.

Ένι ξέρω μες στον θάλαμό μου εν είχα έτσι πράματα.

Πώς, πότε επιστρέψατε;

27 του Οκτώβρη παραμονή της 28^{ης} Οκτωβρίου.

Για πείτε μου λίγο για την επιστροφή. Ήρθαν κι είπαν σας φεύκετε; Πώ έγινε;

Όι, εφέραν μας στη Λευκωσία στο Σαράγιο πάλε ποτσεί, στις αποθήκες του Παυλίδη τζιαι τζι μέσα επεριμέναμεν, εφωνάζαν ονόματα τζι επαίρναν τους, εβάλλαν τους στα λεωφορεία τζι εφέρονταν τους ποδά.

Στα πλοία που σας εβάλλαν εχτυπούσαν σας ή τέλος;

Όι! Τίποτε εν είσσαν στην επιστροφή.

Πώς νιώσατε τη μέρα που σας είπαν επιστρέψετε;

Ήμουν χαρούμενος, αλλά τζιαι λυπημένος τι θα έβρισκα. Είχα αδέρφια. Είχα φίλους. Εννιά άτομα φίλοι στις μάχες του Τράχωνα. Ε, η σκέψη μας ήταν τσιαμέ.

Όταν επιστρέψατε πού σας πήγαν στην Ξενοδοχειακή;

Ξενοδοχειακή Σχολή. Ναι.

Εκεί τι σας δώσανε, έχω δει ένα φυλλάδιο με οδηγίες για να πλυθείτε, να...

Πρώτα πρώτα εκάμαν μας, εκάμαμεν μπάνιο, εφκάλαμεν τα ρούχα μας ούλλα, ό,τι είχαμεν, τζιαι την πατεριμίν μου που έκαμα επιάν μου την, έτσι εφύαμεν με νέα ρούχα που μας εδώσανιν.

Εταΐσαν σας;

Είχεν και φαΐ νομίζω, αλλά εν είχαμεν όρεξη, η σκέψη μας ήταν πότε εν να πάμε να έβρουμε τους δικούς μας.

Κρατήσαν σας ώρες στην Ξενοδοχειακή ή καμια μέρα;

Όι μέρα όι. Απλούστατα η διαδικασία ώστι να μας γράψουν ότι ήρταμεν, ώστι να μας φκάλουμε τα ρούχα μας, για θέματα υγιεινής.

Όταν βγήκατε από την Ξενοδοχειακή είχαν κόσμο έξω που περίμενε;

Πολύ! Τζι όλοι εψάχναν τους δικούς τους, γιατί ήταν πολλοί αγνοούμενοι τζιαι πολλοί σκοτωμένοι. Εγώ ελυπήθηκα πολλά, ήταν η μόνη φορά που έκλαψα, ετρέχαν τα μάτια μου εν να μου πεις εν εφοήθηκα που με επιαν; Εφοήθηκα. Αλλά, άλλον ο ανθρώπινος πόνος να έρκεται η μια γυναίκα να κρατεί τη φωτογραφία του αντρός της, του παπά της, του παιθκιού της, «είδες τον γιε μου τούτον; Που εν που ένι; Είδες τον;». ετρέχαν τα μάθκια μου. Η χειρότερη μου όμως εμπειρία ήταν... δαμέ στο μαγαζί μου μετά που ήρτα δουλειά. Θυμούμαι πέρασε μια γυναίκα μαζί με τρία μωρά. Είχα το αυτοκίνητο τζια χαμέ τζι εκούμπουν πας στο αυτοκίνητο. Ήρτεν η γυναίκα που ποτσεί, εστάθηκεν και είδεν με. Ξαναείδεν με. Είχα μια φωτογραφία εκτός που τούτη, εγώ έχω τρίχες δαμέ όπως εν τσια χαμέ. Εμοιαζα του αντρός της! ήρτεν η γεναίκα τζι είδεν με τζιαι λαλεί των μωρών της «άτε πα να φύουμε, τζιαι... μοιάζει του, έχουν δίκαιο, μοιάζει του. Έννεν τσείνος». Έκλαψα μόλις έφυεν. Έκαλψα σου λέω ειλικρινά.

Ήταν αγνοούμενος τζιαι κάποιος της είπε ότι εσείς μοιάζετέ του τζιαι να ρτει να σας δει;

Ναι.

Τη γυναίκα του Τάσου εσουναντήσατέ την;

Ε, όχι. Εν την εσουνάντησα. Τζιαι την κόρη του εγνώρισα την μετά που ανακαλύψαν τα λείψανά του τζι ήταν να τον θάψουν τζι επήα τζι εμίλησά της είπα σου ορισμένα πράματα τα οποία εκφωνήσαν στον...κηδεία του.

Α, άρα, ο παπάς της εθεωρείτουν αγνοούμενος.

Ναι, εγίω είπα τους εν σκοτωμένους, τζι είχαν τον αγνοούμενο, εν τούτο που σου είπα τζι ο Μάμας που το Βαρώσι όταν τον επήραν του Λόττα έπρεπε να πει εν σκοτωμένος. Για διάφορους λόγους

κάποιοι εν τους ελαλούσασιν γιατί είχαν ωφελήματα. Τα παιθικιά τους επιάναν δουλειά, ωφελήματα, διάφορα πράματα. Αλλά ο καθένας έλεγε «μα που εν το πτώμα του ρε κουμπάρε, εν σκοτωμένος, πούν' το;».

Εσάς στην Ξενοδοχειακή Σχολή ποιος σας περίμενε;

Φίλοι! Η μάνα μου, ο αρφός μου, είχαμεν αυτοκίνητα τούτα, ένας συμπέθερος μου με ένα αυτοκίνητο μίνι τζι έπαιρνε τη μάνα μου.

Επή στο σπίτι μου, οι παρέες επεριμέναν με τζιαμέ, εσαστήκαμεν και επήαμεν στα μπουζούκια! Εκεί στο Χιλ Χοτέλ λέγετο. Τζιαι κάτσαμε τζιαμέ, εφάμεν, ήπιαμεν, ετραγούδησαμεν τζιαι το τραγούδι που έγγραψα στις φυλακές.

Τι τραγούδι γράψατε; Πείτε μου

Ήταν την εποχή τσεϊνιήν ήταν το «πουκάμισο το θαλασσί» που έφκαλεν ο Νταλάρας, τζι εγώ μες στη φυλακή επειδή ήταν σουξέ τότε έγγραψα κάποια, εσυμπλήρωσα κάποια. Ας πούμε:

Το πουκάμισο το θαλασσί

Μια φορούσα εγώ και μια εσύ

Χρυσή κλωστή και βελονιά

Ποιος θα δικάσει τον φονιά

Αυτόν που με έκανε να ζω

Αχ με της Κύπρου τον καημό.

Μας δέσαν χειροπόδαρα

Μας βάλανε στα πλοία

Μας τάζαν ψωμί κι ελιά

Και λιώναμε μες στα κελιά

Το πουκάμισο το θαλασσί

Μια φορούσα εγώ και μια εσύ

Έτσι...

Εν καλό γυρίζω δίσκο; (γελάει).

Κύριε Νίκο, πώς συνεχίστηκε η ζωή, είχατε εφιάλτες, υπήρχε κάτι που σας ενοχλούσε;

Είχα πολλές φορές εφιάλτες, γιατί εφαντάστηκες ο αξιωματικός να έρκετο κοντά μου; Να του έκοφκα την κκελέν του; Ήταν να το ανεχτώ ύστερα εγώ; Μετά που εν να ... ντάξει τζείντην ώρα... εσύ ο θάνατός σου η ζωή μου. Ευτυχώς που εν ήρτεν. Τζι έτσι επαίξαμέν τον.

Τσεϊνός που μου είπατε στην αρχή;

Ναι, ο Τούρκος που τον επαράδωσα και εσηκώστηκε να ρτει έξω και εμετάνωσε τζι έπτεσεν μέσα. Τους άλλους εν τζιαι ξέρω, εσύραμεν 30 σφαίρες, ο συνέταιρός μου μετά που ήρταμεν, που ανοίξαν τα οδοφράγματα, εκάμαμεν παρέα έναν Τ/Κ, ο οποίος, λαλεί του ο συνέταιρός μου «ρε», φίλος τωρά, επηάινναμεν τζιαι ετρώαμεν τζι επίνναμεν, ήταν τζιαι τζείνος εις τον Τράχωνα στον πόλεμο, λαλεί του, «ρε», είπεν του την περίπτωση τη δική μου που εσυνέβηκε, 23 του Ιούλη. Λαλεί του «ρε, ίντα μπο γίνηκεν τσεϊντην μέρα ρε;», «Άκουσα ότι έτσι έτσι», λαλεί του. «Κάποιοι δικοί σας επεθάναν τσιαμέ». «Ε, ίντα που εγίνηκεν, επεθάναν;», «Έξι νεκροί τζιαι αρκετοί τραυματίες». Δηλαδή που τους

15 εσκοτώσαμεν τους 6 τζιαι μπορεί να είσεν τζιαι 5-6 τραυματίες. Εμάθαμεν τζιαι πόσοι! Κατά λάθος! Ντάξει, εν τζιαι σσιαίρουμαί το, γιατί ένεν σωστό τούντο πράμα. Είμαι εναντίον του πολέμου. Είμαι άνθρωπος είπα σου, πρώτα από όλα άνθρωπος. Εν πιστεύκω ούτε σε παπάδες ούτε σε εκκλησιές, πιστεύω σε μια ανώτερη δύναμη.

Μετά που επιστρέψατε, μετά που χρόνια, πώς σας αντιμετώπισε η κοινωνία, η πολιτεία, πώς αντιμετωπίστηκαν οι αιχμάλωτοι;

Δυστυχώς, τίποτα! Εν τζιαι έθελα, μακάρι να βοηθούσαν τους ανθρώπους που είχαν ανάγκη τους τραυματίες, τους έτσι, που έμειναν κουτσοί, εμείναν παράλυτοι, αλλά όφειλεν τζιαι σε εμάς μιαν ας πούμεντε μιαν τιμητική, κανένας εν ήρτεν να μας πει «τούντο μετάλλιο ρε, γιατί επολέμησες τζιαι επιάστηκες αιχμάλωτος!». Ένα πράμαν που μας εδώσασιν 200 ευρώ τον μήνα, εκαταντήσαν να το κόψουν να το κάμουν 165. Τι, ρε; Ρε, τα όσα τρώσιν τούτοι ούλλοι στα υπουργιλίκκια, στα βουλευτιλίκκια, εν μηδέν σε τούντο πράμα ρε. Τζι έρκεσαι να κόψεις που τον αιχμάλωτο 35 ευρώ; Ρεζιλίκκι!

Τούτο που είπατε με το μετάλλιο, θα μπορούσαν να σας δώσουν.

Ένα μετάλλιο, ένα που τούντο... έναν τιμητικό πράμα, να ξέρουν τα παιθικά μας επάθαμεν τσείνα ότι επολεμήσαμεν, επιβιώσαμεν, ε...

Ασχοληθήκατε καθόλου με τον Σύνδεσμο Αιχμαλώτων, εδραστηριοποιηθήκατε;

Όι μόνο όταν είχαμε συνελεύσεις επήαιννα και εγράφτηκα, ούτε επήα παρέλαση καμιάν φορά. Εν μαρέσκουν τούτα.

Μου είπατε θα θέλατε ένα μετάλλιο, θα θέλατε κάτι άλλο εκ μέρους της Πολιτείας, θα θέλατε να δείτε κάτι;

Ένα μνημείο. Ένα μνημείο τους αιχμαλώτους, να ξέρουν ότι υπάρχουν κι άνθρωποι. Άμα κάμνεις μνημεία του Γρίβα, που επούλησεν την Κύπρο να μεν κάμεις τους ανθρώπους που επολεμήσασιν για την πατρίδα τους;

Τώρα ποια είναι η άποψή σας για την κατάσταση; Θα λυθεί το Κυπριακό;

Το Κυπριακό για να λυθεί πρέπει να θέλει η Αμερική, η Αγγλία και η Τουρκία, κανένας εν μπορεί να το λύσει! Κανένας! Μόνο τούτοι οι τρεις.

Έχετε κάτι άλλο που θα θέλατε να μου πείτε για τούντην περίοδο που εν σας ερώτησα; Τι εν να λαλούσατε σε κάποιον για τον πόλεμο;

Μακριά. Όχι πόλεμο. Ο πόλεμος δεν έχει νικητή, αυτή τη στιγμή πολεμούν οι Ρώσοι τζι οι Ουκρανοί, εν να φκουν τζι οι θκυο ηττημένοι. Καταστροφές, τα προβλήματα, αυτά.

Δείξτε μου ποιος είστε. Ποιος σας έβγαλε φωτογραφία;

Αυτή την εδημοσίευσε ο Φιλελεύθερος και την έδειξε και το ΡΙΚ.

Ναι αλλά θυμάστε να ήρθεν κάποιος να σας φκάλει;

Όι κόρη μου εφκάλασιν όποιοι εθέλασιν, κυρίως οι Αξιωματικοί, που εκμεταλλεύονταν, μπορεί να τις επουλούσαν, μπορεί...